

นวัตกรรม 2 ตารางคะแนนปริมาณเลือดหลังคลอดให้แม่อย่า

รุสนะห์ ปุลา
ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา กรมอนามัย

จากการทบทวนแนวทางการคัดคะแนนเลือดมารดาหลังคลอดพบว่า การคัดคะแนนปริมาณเลือดยังต่ำกว่าความเป็นจริง ทางแผนกจึงตกลงใช้การประเมินปริมาณเลือดในเบื้องต้นโดยการวัดความกว้างของเส้นผ่าศูนย์กลางของเลือดบนวัสดุแต่ละชนิด และการประเมินเลือดโดยการชั่ง เพื่อให้การคัดคะแนนปริมาณเลือดมีความแม่นยำมากขึ้น และทำให้บุคลากรมีแนวทางปฏิบัติในการคัดคะแนนปริมาณเลือดในทิศทางเดียวกัน มีกระบวนการ วิธีการดำเนินการ ขั้นตอนที่ 1. คะแนนปริมาณเลือดเบื้องต้น ใช้ตารางที่ 1 วัดซ้ำ... แม่อย่ากว่า โดยเตรียมวัสดุที่ทางแผนกใช้ในการรองรับเลือดทั้งหมดว่ามีอะไรบ้าง ได้แก่ ผ้าอนามัย ผ้าเปีย ผ้าถุง ผ้าขาวเตี๋ย (สีขาว,สีฟ้า,สีเขียว) นำวัสดุแต่ละชนิดมาทดสอบการแผ่กระจายของเลือด โดยเลือดที่ใช้ทดสอบได้จาก เลือดใน Tube CBCจากห้องตรวจ Lab (ทางแผนกได้ขออนุมัติขอเลือด CBC ที่เหลือจากการตรวจวิเคราะห์และรอการทำลาย ซึ่งเป็นเลือดที่ไม่ติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เช่น เอดส์ ไวรัสตับอักเสบบี จากห้องปฏิบัติการ) แล้วทดสอบการแผ่กระจายของเลือดในระยะเวลา 15 นาทีบนวัสดุแต่ละชนิด 3 ตัวอย่าง คือ ปริมาณเลือด 10 cc, 50 cc และ 100 cc. แล้ววัดขนาดความกว้างของเส้นผ่าศูนย์กลางของการแผ่กระจายของเลือดบนวัสดุแต่ละชนิดหน่วยเป็นนิ้ว แต่ละวัสดุรองรับเลือดมีการทดสอบ 5 ครั้งเพื่อหาค่าเฉลี่ย ขั้นตอนที่ 2. คะแนนปริมาณเลือดให้แม่อย่ามากขึ้น โดยใช้ตารางที่ 2 ชั่งมันเถอะ...แม่อย่ากว่าเยอะ... มีการเตรียมวัสดุที่ทางแผนกใช้ในการรองรับเลือดทั้งหมดว่ามีอะไรบ้าง ได้แก่ ผ้าอนามัย ผ้าเปีย ผ้าถุง ผ้าขาวเตี๋ย (สีขาว,สีฟ้า,สีเขียว) นำวัสดุแต่ละชนิดมาอย่างละ 5 ตัวอย่าง แล้วชั่งน้ำหนักวัสดุแต่ละชิ้น หน่วยเป็นกรัม และหาค่าเฉลี่ยของน้ำหนักวัสดุแต่ละชนิด โดยนำน้ำหนักของวัสดุแต่ละชิ้นในแต่ละชนิดมาบวกกันแล้วหารจำนวนชิ้น เพื่อนำผลที่ได้จากการคิดค่าเฉลี่ยมาสร้างเป็นนวัตกรรม ตารางชั่งมันเถอะ...แม่อย่ากว่าเยอะ การนำไปใช้ พบว่า การคัดคะแนนปริมาณเลือดที่แน่นอนและแม่อย่าที่สุดคือ การตรวจเลือดโดยตรง เช่นเลือดที่เสียจากการคลอดในถุงตวงเลือด จากขวด Suction ในห้องผ่าตัด เหล่านี้สามารถตวงได้ ปริมาณที่ได้ก็จะแน่นอนและแม่อย่า แต่บางกรณี เช่น ปริมาณเลือดบนวัสดุผ้าแต่ละชนิด สำลี ผ้าก๊อช เหล่านี้ที่ไม่สามารถตวงได้ มีความจำเป็นที่ต้องหาแนวทางการคัดคะแนนเพื่อให้ได้ปริมาณเลือดที่ใกล้เคียงมากที่สุด ทางแผนกจึงได้จัดทำ นวัตกรรมนี้ขึ้นมา มีวิธีการใช้ดังนี้ ตารางที่ 1 เสียเลือด คะแนนเลือด วัดซ้ำ...แม่อย่ากว่า ใช้ในกรณีที่มีเลือดออกจากช่องทางคลอดเป็อนวัสดุรองรับเลือดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 20 นิ้ว โดยวัดเส้นผ่าศูนย์กลางของเลือดที่ออกจากผู้รับบริการบนวัสดุแต่ละชนิดแล้วนำไปเปรียบเทียบกับปริมาณเลือดจากตาราง เป็นการวัดซ้ำ แล้วนำปริมาณเลือดทั้งหมดมารวมกัน จะได้ปริมาณเลือดที่ออกตามที่คัดคะแนนไว้ ตารางที่ 2 เสียเลือด คะแนนเลือด ชั่งมันเถอะ...แม่อย่ากว่าเยอะ... ใช้ในกรณีที่มีเลือดออกจากช่องทางคลอดเป็อนวัสดุรองรับเลือดเส้นผ่าศูนย์กลางมากกว่า 20 นิ้ว หรือไม่สามารนำไปเปรียบเทียบกับตารางวัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ หรือคะแนนปริมาณเลือดให้แม่อย่ามากขึ้นหลังจากเปรียบเทียบกับเส้นผ่าศูนย์กลางของการแผ่กระจายของเลือดจากตารางแล้ว เป็นการ Re-check ซ้ำ โดยชั่งน้ำหนักวัสดุทุกชิ้นที่เป็อนเลือด แล้วลบออกด้วยน้ำหนักของวัสดุทุกชิ้นที่เป็อนเลือด ซึ่งได้ชั่งไว้เป็นพื้นฐานในตาราง ผลที่ได้คือปริมาณเลือดที่สูญเสีย แล้วนำไปคิดเทียบ คือ 1 กรัม = 1 cc. ผลสำเร็จของ KM/Innovation ประเมินผล/คุณค่าของ KM/Innovation สรุปผลจากการใช้ตาราง 2 ตารางเปรียบเทียบ พบว่า การเสียเลือดปริมาณน้อยกว่า 200 cc. การใช้วิธีการวัดเส้นผ่าศูนย์กลางมีความแม่นยำพอสมควร คือ ค่าความต่างเมื่อเปรียบเทียบกับการชั่งไม่เกิน 50 cc. และปริมาณเลือดที่สูญเสียมากกว่า 200 cc.

ค่าความต่างเมื่อเปรียบเทียบกับการซั่งมากกว่า 50 cc. หรือมีความแม่นยำน้อย ดังนั้นเมื่อเกิดการสูญเสียเลือด เบื้องต้นให้วัดเส้นผ่าศูนย์กลางก่อน หลังจากนั้นให้ยืนยันด้วยการซั่งอีกครั้ง ข้อเสนอแนะ การที่แผนกมีนวัตกรรม 2 ตารางแม่นยำ ทำให้สามารถนำไปใช้เป็นคู่มือการปฐมนิเทศพยาบาลใหม่และนักศึกษาที่เข้ามาปฏิบัติงานในแผนก เพื่อให้สามารถคาดคะเนปริมาณเลือดได้แม่นยำมากขึ้น และสามารถเป็นแนวทางสำหรับแผนกและโรงพยาบาลอื่นๆ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการคาดคะเนปริมาณเลือดที่สูญเสีย ซึ่งอาจจะใช้วัสดุรองรับเลือดที่แตกต่างจากที่แผนกได้ทดสอบไว้ สามารถนำแนวทางการทดสอบไปทดสอบเองตามบริบทของตัวเองได้